*ונִיחזי זוזי מְמַאן נקט? לא צריכא דנקט מתרוייהו, נאמר: חד מדעתאי וחד בעל כורחי, ולא ידיע הי מדעתו והי לא מדעתו. *נאמן דיין לומר לזה זכיתי ולזה חייבתי. במה דברים אמורים שבעלי דינים עומדים לפניו, אבל אין בעלי דינים עומדים לפניו אינו נאמן. וניחזי זכותא מאן נקיט? לא צריכא דקריע זכותייהו, וניהדר ונידיינינהו? *בשודא דדייני. אמר רב נחמן שלשה נאמנין על הבכור, אלו הן: חיה אביו ואמו. חיה לאלתר, אמו כל שבעה, אביו לעולם. *כדתניא "יכיר" יכירנו לאחרים, מכאן א"ר יהודה נאמן אדם לומר זה בני בכור, וכשם שנאמן לומר זה בני בכור כך נאמן לומר זה בן גרושה וזה בן חלוצה, וחכמים אומרים אינו נאמן: אבא שאול היה קורא לשתוקי בדוקי: מאי בדוקי? אילימא שבודקין את אמו ואומרת "לכשר נבעלתי" נאמנת, כמאן כרבן גמליאל, תנינא חדא זימנא *דתנן היתה מעוברת ואמרו לה מה טיבו של עובר זה? אמרה להם מאיש פלוני וכהן הוא, רבן גמליאל ור' אליעזר אומרים נאמנת, ורבי יהושע אומר לא מפיה אנו חיין. ואמר רב יהודה אמר שמואל הלכה כרבן גמליאל! חדא להכשיר בה וחדא להכשיר בבתה, הניחא למאן דאמר *לדברי המכשיר בה פוסל בבתה, אלא למ"ד לדברי המכשיר בה מכשיר בבתה, אבא שאול מאי אתא לאשמועינן? דאבא שאול עדיפא מדרבן גמליאל, דאי מהתם ה"א התם דרוב כשרין אצלה, אבל היכא דרוב פסולין אצלה אימא לא, צריכא. אמר רבא הלכה כאבא שאול:

מתני׳ כל האסורין לבא בקהל מותרים לבא זה בזה, רבי יהודה אוסר. רבי *אליעזר אומר: ודאן בודאן מותר, ודאן בספיקן, וספיקן בודאן, וספיקן בספיקן אסור, ואלו הן הספיקות: שתוקי אסופי וכותי:

גמ׳ מאי כל האסורין לבא בקהל? אילימא ממזירי ונתיני, שתוקי ואסופי, הא תנא ליה רישא ממזירי ונתיני שתוקי ואסופי מותרים לבא זה בזה! ועוד, ר' יהודה אוסר אהייא? אילימא אודאן בספיקן, הא מדקתני סיפא ר"א אומר ודאן בודאן מותר, ודאן בספיקן וספיקן בספיקן אסור, מכלל דר' יהודה לא סבירא ליה, וכי תימא ר"י אוסר אגר בממזרת, מידי גר בממזרת קתני? "כל האסורין לבא בקהל" קתני! אמר רב יהודה הכי

רש"י

וניחזי זוזי ממאן נקט. קא ס"ד שלא קיבל מעות אלא מאחד מהם הא ודאי מכיר דכיר זוזי דמאן קביל: **ולא ידיע.** אין ידוע לנו: **בזמן שבעלי דינין עומדין לפניו.** רמיא עליה למדכר שעדיין לא ילאו משם, ומשגמרו את דינם ואומר "איש פלוני זכאי איש פלוני חייב" שאין בעלי דינין עומדין לפניו תו לא רמיא עליה למידכר: **וניחזי זכותא מאן נקט.** ביד איזהו מהם פסק דין של זכות: **וניהדר ונידיינינהו.** למה לי כולי האי למימר אינו נאמן מה לנו ולאמונתו יהדר הוא עלמו או אחר וידונם לפי טענתם: **בשודא דדייני.** בדין שאינו תלוי בטעם אלא הכל בפיו של דיין כי ההיא דכתובות (דף פה:) דאמר נכסי לטוביה ואתו שני טוביה שניהם קרובים שניהם שכנים ואמרינן שודא דדייני למי שיתנדב לב הדיין לומר נראה לי שזה היה רגיל אללו יותר, לזה נתן, וכיון שפסק כן אם בא לחזור אינו חוזר ולפיכך אין רוצין לחזור מדין שמא ישנו לבו לצד השני: **כל שבעה.** שעדיין אין אביו מכיר בו שלא יצא מתחת ידי אמו ליכנס לברית, מכאן ואילך מוטל על אביו להכירו כדכתיב "יכיר": **וחכמים אומרים אינו נאמן.** אבן גרושה וחלוצה הוא דפליגי: **שבודקין את אמו ונאמנת כמאן כרבן גמליאל.** בתמיה למה ליה לרבי למיתנייה לפלוגתא בתרי דוכתי *ליתני הא דאבא שאול התם וכן היה אבא שאול אומר כדבריו: **וכהן הוא.** כלומר מיוחס הוא: **חדא להכשיר בה.** (א)צ"ג דלא האמינה אלא לעלמה שלא נתחללה מן התרומה אבל לא להכשיר אותו עובר-שאם בת היא לא תינשא לכהן אבא שאול מכשיר אף בבתה דהא מתניתין אף בולד קאי שהוא שתוקי: **הניחא למאן דאמר כו׳.** בפ"ק דכתובות (דף יג:): **דאי מהתם ה"א הני מילי היכא דרוב כשרים אצלה.** כגון פנויה ורוב העיר משיאין לכהונה אבל היכא דרוב פסולין אצלה כגון "ארוסה והיא אומרת מן הארוס הוא, או(ב) פנויה ואין רוב העיר משיאין לכהונה: **מתני׳ כל האסורין לבא בקהל מותרין לבא זה בזה.** כגון ממזרי בשתוקי ואע"ג שזה ודאי וזה ספק ואיכא למימר שמא כשר הוא אפ"ה שרי כדילפינן לעיל (דף עג.) "בקהל" ודאי לא יבא אבל בקהל ספק יבא ובגמרא פריך הא תנא ליה רישא: **ורבי יהודה אוסר.** בגמרא מפרש לה: **ודאן בודאן מותר.** כגון ממזרים בנתינים: **ודאן בספיקן.** כגון ממזרי ונתיני בשתוקי ואסופי: **ספיקן בודאן.** שתוקי ואסופי בממזרי ונתיני: **ספיקן בספיקן.** שתוקי בשתוקית אסופי באסופית אסופי בשתוקית: **אסור.** שמא זה כשר וזה פסול: **וכותי.** בגמ׳ מפרש מאי ספיקייהו וכותים אותם שהושיב סנחריב בערי שומרון כדכתיב (מלכים ב יז) ויבא מלך אשור* (אנשים מספרויים) ומכותה וגו׳ ועל שם שהביאם מכותה נקראו כותים ונתגיירו מאימת האריות כדכתיב (שם) וישלח* (בם את) האריות וגו׳ וכולה ענייה במלכים: **גמ׳ וכי תימא ר׳ יהודה אוסר אגר בממזרת.** דשמעינן ליה דאמר הכי לעיל (דף עב.) רבי יהודה אומר גר לא ישא ממזרת ובמידי אחרינא לא שמעינן דפליג לענין יוחסין: **מידי גר בממזרת קתני.** לעיל דאתי רבי יהודה לאפלוגי עליה: **כל האסורין לבא בקהל.** וגר לאו מן האסורין הוא:

תוספות

שודא דדייני. פי׳ בקונטרס בדין שאין תלוי בטעם אלא הכל לפי ראות עיני הדיינין כי ההיא דכתובות (דף פה:) דההוא דאמר נכסי לטוביה ואתו תרי טוביה שניהם קרובים שניהם שכנים ואמר שודא דדייני פירוש למי שמתנדב לב הדיין לומר שזה היה אוהבו יותר מזה לזה נתן וקשה לר"ת דאי בסברא תליא מילתא כדפי׳ בקונטרס אמאי לא אמרינן דיהדר ונידייניה דמסתמא לא יהפוך סברתו ראשונה ועוד פ"ק דגיטין (דף יד:) אמרינן הילך מנה לפלוני כו׳ תני חדא הכך ומלאו שמת יחזרו ליורשי המשלח ותניא אידך ליורשי מי שנשתלחו לו ומסיק כאן אמרו שודא עדיף והתם אי אפשר לפרש פי׳ הקונטרס לכך פר"ת שודא דדייני דכל מה שירלה הדיין לעשות יעשה דהפקר ב"ד היה הפקר ושודא לשון השלכה כמו רמה בים דמתרגמינן שדי בימא (שמות טו) וראיה לפר"ת מההיא דפ׳ מי שהיה נשוי (כתובות דף לד:) גבי שני שטרות שהיו ביום אחד אתו תרוייהו קמיה דרב ששת ואגבי רב ששת לחד מנייהו הדר אתו לקמיה דרב נחמן ואגבייה לאידך אתא קמיה דרב ששת אמר ליה מ"ט עבד מר הכי אמר ליה משום דקדים פי׳ שאחד מן השטרות נכתב בבקר והאחד בערב ואמר ליה אנו בירושלים יתבינן דכתבי שעי ואמר ליה ואת מאי דעתך אמר ליה שודא דדייני אמר ליה אנא נמי שודא דדייני אמר ליה אנא דיינא ומר לאו דיינא והשתא לפר"ת ניחא הא דקאמר אנא דיינא ומר לאו דיינא דצריך דיין קבוע לומר דהפקר ב"ד היה הפקר ורב נחמן היה דיין קבוע אבל לפי׳ הקונטרס דפי׳ דבסברא תליא מילתא מה לנו דיין קבוע פשיטא דסברת רב נחמן לא הוה עדיפא מסברת רב ששת:

כשם שאדם נאמן לומר זה בני בכור כך נאמן לומר זה בני בן גרושה וחלוצה. וא"ת מנ"ל לר׳ יהודה הא דנאמן לומר זה בני בן גרושה וחלוצה בשלמא זה בני בכור דין הוא שיהא נאמן עליו משום דהוי טוב לולד שע"י כן יטול פי שנים אבל לפוסלו אמאי נאמן וי"ל דהא דנאמן לומר זה בני בכור מיירי בתינוק בין הבנים דאומר על קטן שבבניו שזה בכור ואפ"ה נאמן ואע"ג שע"י שהוא מעיד על זה שהוא בכור מחזיק את הגדולים לממזרים ורבינו אליהו מפרש דהיינו טעמא דנאמן משום דכתיב "כי את הבכור בן השנואה יכיר" ואמרינן לעיל (דף סח.) שנואה בנישואיה כלומר שהיא בלאו וקאי יכיר אתרוייהו יכיר שהוא בכור ויכיר שהוא בן גרושה וחלוצה דשנואה בנישואיה וכן מלאתי בירושלמי [והא דקאמר כשם כו׳ משום דפשטיה דקרא משמע דקאי טפי אהכרת בכור. ת"י]:

אי מהתם ה"א ה"מ היכא דרוב כשרים אצלה. כגון פנויה ורוב העיר משיאין לכהונה וא"ת אמאי לא פריך למאן דאמר (כתובות דף יג:) דמאן דמכשיר מכשיר אפי׳ ברוב פסולין אצלה מאי אתא אבא שאול לאשמועינן הוה ליה למיתני מילתא דאבא שאול גבי הא מילתא דרבן גמליאל דכתובות (שם.) כדפריך בסמוך למ"ד לדברי המכשיר בה מכשיר בבתה וי"ל דמותני׳ דהתם לא אשמועינן רבן גמליאל מידי אפי׳ ברוב פסולין כי אם מברייתא דמייתי התם זו עדות שהאשה כשירה לה כו׳ ולכך איצטריך לאשמועינן הכא מילתא דאבא שאול אלא לדברי המכשיר בה מכשיר בבתה שמעינן שפיר ממשנה דהתם מדקתני ראוה מדברת והיתה מעוברת חד להכשיר בה וחד להכשיר בבתה כדאיתא התם:

[illegible]

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה חדא וכו׳ דצ"ג לא האמינה:

[illegible]